

Warszawa, dn. 18.05.2017 r.

prof. Marek Stańczyk
ASP w Warszawie
ul. Myśliwiecka 8
00-459 Warszawa

Recenzja w postępowaniu Rady Wydziału Form Przemysłowych
Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie
o nadanie tytułu profesora w zakresie sztuk plastycznych
panu dr hab. Wiesławowi Gdowiczowi

Recenzja dotyczy dorobku artystycznego, projektowego, dydaktycznego i organizacyjnego pana dr hab. Wiesława Gdowicza. Pan dr hab. Wiesław Gdowicz urodził się 07.02.1957 r. w Nowym Targu. W r. 1982 ukończył studia na Wydziale Form Przemysłowych Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Po ukończeniu studiów pracował do r. 1997 jako nauczyciel w państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Katowicach. Od r. 1990 pan dr hab. Wiesław Gdowicz jest zatrudniony w Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach. W r. 1998 uzyskał kwalifikację pierwszego stopnia na Wydziale Grafiki katowickiej filii Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Stopień naukowy doktora habilitowanego sztuki w dyscyplinie wzornictwo został mu nadany w r. 2004 przez Wydział Form Przemysłowych Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Jako profesor nadzwyczajny, doktor habilitowany sztuk pięknych pracuje na stanowisku profesora. Jest kierownikiem Zakładu Badań Wizualnych i Interakcji oraz Pracowni Komunikacji Społecznej. W latach 2008-2012 był prorektorem ASP ds. Studentów i Badań Naukowych a w latach 2010-2013 koordynatorem projektu „Design Silesia“ z ramienia ASP Katowice.

Niniejsza recenzja została opracowana na podstawie przedstawionej dokumentacji.

1. Kwestionariusz osobowy
2. Autoreferat
3. Portfolio
4. Egzemplarz książki „Model przestrzeni abstrakcji“
5. Trzy publikacje z warsztatów projektowych „Design w terenie“ Mstów, Radlin, Bobrek
6. Płyta CD zawierająca portfolio, publikacje (książki i artykuły), dokumentację pracy dydaktycznej oraz projekty

Dokumentacja jest kompletna, w sposób pełny i wyczerpujący przedstawia dorobek artystyczny, projektowy, dydaktyczny i organizacyjny pana dr hab. Wiesława Gdowicza.

Dorobek twórczy

„Drzeworyt sztorcowy, plakat, projektowanie graficzne to dziedziny, którym poświęciłem wiele lat swego życia.” Nieprzypadkowo w tym wyznaniu autora drzeworyt sztorcowy znajduje się na pierwszym miejscu. Pan dr hab. Wiesław Gdowicz tworzy w unikalnej obecnie technice drzeworytu sztorcowego. Drzeworyt sztorcowy to trudna technika graficzna pozwalająca pracować artyście z precyzją niedostępną w drzeworycie wzdłużnym czy też linorycie.

Zamieszczone w portfolio a także na płycie CD reprodukcje grafik nie są oczywiście w stanie zastąpić kontaktu z oryginalnymi odbitkami na papierze, na których widać pełnię precyzji warsztatu graficznego. Pozwalają jednak zanurzyć się w wykreowanym przez autora świecie, świecie, w którym realnie przedstawione przedmioty i postacie przenikają się ze światem metafory i fantazji. W książce „Drzeworyt sztorcowy. Zapomniana technika” w opisie jednej z grafik pt. „Król Śmieszków” pan dr hab. Wiesław Gdowicz objaśnia gęstą sieć zależności, którą tworzą poszczególne znaki i kody. Doznania estetyczne i odkrywanie tych zależności to cel, który stawia przed widzami. Pomimo to, że tego celu nie jest do końca pewien, pozostaje optymistą. „I nie wiadomo kiedy pojawi się pytanie czy ci, którzy oglądać będą moją grafikę potrafią odczytać to co chcę im powiedzieć. Czy gdyby nie odczytali, to warto byłoby poświęcać długie godziny? I rodzi się przekonanie, że dotyka się tego co wspólne, chociaż może nie uświadomione.” napisał w swojej książce.

„Drzeworyt sztorcowy jest dla mnie polem, na którym mogę wykorzystać w pełni intuicję.” To autorskie stwierdzenie wyraża to czym dla pana dr hab. Wiesława Gdowicza jest intuicja jako jedna z dróg poznania i opisanie rzeczywistości. Pojmuje on intuicję w duchu arystotelesowskim, gdzie intuicyjny typ poznania związany jest z poznaniem zmysłowym ale także intelektualnym. Następnym etapem jest pewność. Ale to intuicja leży u podstaw każdego rodzaju twórczości, może być narzędziem poznawczym artysty i projektanta a także pierwszym etapem procesu dydaktycznego.

Swoistą klamrą spinającą różne etapy działalności twórczej pana dr hab. Wiesława Gdowicza stał się projekt Sykstyń. Zrodził on się z przekonania, że jest możliwe połączenie intuicji z racjonalną analizą. Była to analiza ludzkich gestów w kontekście całej postaci człowieka na przykładzie gestów postaci namalowanych przez Michała Anioła w Kaplicy Sykstyńskiej. Autor wyraża nadzieję, że to doświadczenie doprowadzi go do źródła – źródła gestu. Ten projekt ma jedynie wymiar poznawczy.

Próba przełożenia poznawczego wymiaru doświadczenia na płaszczyznę użyteczną jest projekt Gesty realizowany wspólnie przez Instytut Informatyki Stosowanej PAN w Gliwicach i Zakład Badań Wizualnych ASP Katowice. Jego celem jest opracowanie metod służących do określania znaczeń gestów w komunikacji pomiędzy człowiekiem a komputerem z uwzględnieniem interakcji dwustronnej w celu wykonania interfejsu użytkownika opartego na naturalnych dla ludzi gestach do eksploracji wirtualnych przestrzeni 3D.

Dr hab. Wiesław Gdowicz jest autorem wraz z dr M. Więckowską i mgr A. Kopaczewską projektu systemu identyfikacji wizualnej II Synodu Archidiecezji Katowickiej w r. 2013. Projekt zawiera wszystkie elementy systemu: znak graficzny z kolorystyką i zasadami użycia, druki takie jak papier firmowy, wizytówki, ulotki, publikacje elektroniczne, stronę www Synodu, gadżety oraz publikacje materiałów posoborowych.

Dorobek twórczy pana dr hab. Wiesława Gdowicza jest bardzo bogaty a zarazem różnorodny: drzeworyt sztorcowy, fotografia i serigrafia, projektowanie plakatów, znaków graficznych, identyfikacji wydarzeń.

Brał on udział w 110 wystawach i konkursach grafiki i plakatu w kraju i za granicą. Otrzymał wiele nagród i wyróżnień między innymi w pięciu edycjach Ogólnopolskiego Konkursu Graficznego im. J. Gielniaka oraz Grand Prix w konkursie na plakat „Narody I Stereotypy”.

Jego prace znajdują się w wielu muzeach – Muzeum Narodowym w Jeleniej Górze, Muzeum Narodowym w Gdańsku, muzeum w Couvin w Belgii, muzeum Fridrikstad w Norwegii, muzeum w Schwetzingen w Niemczech, galerii Kangawa w Yokohamie, kolekcji BWA w Olsztynie, Kolekcji Polskiej Sztuki Sakralnej BWA w Częstochowie, Muzeum Plakatu w Wilanowie oraz zbiorach prywatnych w Polsce i za granicą.

Dorobek dydaktyczny

W latach 1991-2009 pan dr hab. Wiesław Gdowicz prowadził zajęcia w Pracowni Techniki Prezentacji. Umiejętność prezentacji idei, pomysłu, wizji czy też konkretnego produktu jest umiejętnością niezbędną każdemu projektantowi, pozwalającą na skuteczny dialog ze zleceniodawcą. Kształcenie tych umiejętności należy do kanonu edukacyjnego wydziałów projektowych wyższych szkół artystycznych.

W większości przypadków nauka przedmiotu ograniczała się do opanowania czysto technicznych umiejętności. Termin „techniki prezentacji“ najczęściej sprowadzał się do „rysunku prezentacyjnego” lub wręcz „rysunku ofertowego“. Obecnie jest to z reguły rendering pokazywany na ekranie laptopa. Program prowadzonej przez pana dr hab. Gdowicza pracowni wykroczał poza przyjęte standardy. Treścią kształcenia były „sposoby organizacji informacji wizualnej pozwalające na jasne i precyzyjne przedstawienie idei, struktury przedmiotu czy też jego funkcji. Podstawą są doświadczenia wypracowane w takich dziedzinach jak psychologia widzenia, psychologia postaci, percepcja wizualna czy semiologia graficzna oraz malarstwa, grafiki i plakatu.” Ważnym elementem formy kształcenia było prezentowanie i uświadamianie problemów teoretycznych na przykładzie dzieł znanych twórców oraz działania praktyczne wynikające z wniosków płynących z teorii. Ta forma kształcenia realizowana była poprzez wykłady, ogólne dyskusje oraz korekty bieżących tematów. Cel zajęć, to zapoznanie studentów

z podstawami psychologii widzenia, sposobami graficznego przedstawienia tematu, zasadami organizacji informacji wizualnej. Na podkreślenie zasługuje powiązanie tych zagadnień z przykładami innych form przekazu wizualnego jak plakat, film, przekaz telewizyjny. Ważnym elementem kształcenia w Pracowni Technik Prezentacji było kształcenie sprawności manualnej wypieranej coraz skuteczniej przez komputerowe programy graficzne i programy do modelowania.

Dr hab. Wiesław Gdowicz jest kierownikiem Zakładu Badań Wizualnych i Interakcji, który powstał z jego inicjatywy w roku 2009 jako kontynuacja Pracowni Badań Wizualnych. Treścią nauczania jest dobór odpowiednich narzędzi badawczych do wybranych problemów projektowych. Jest rozwinięciem wcześniej prowadzonych badań w ramach Laboratorium Badań Wizualnych ukierunkowanych na badanie percepcji szeroko rozumianych znaków w naszym otoczeniu. Idea poszukiwania racjonalnych podstaw weryfikacji decyzji projektowych na podstawie obiektywnych metod badań wizualnych zrodziła się na krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych. Jej autorem jest Ryszard Otręba a sam temat badań został sformułowany pod kierunkiem Andrzeja Pawłowskiego – założyciela Wydziału Form Przemysłowych. Prof. Ryszard Otręba już w r. 1965 prowadził badania wizualne z wykorzystaniem tachitoskopu elektrycznego i wizuoskopu. Badania wizualne znaków polegały na sprawdzaniu samej widoczności znaku bez odczytywania jego treści oraz weryfikacji samego odczytu co było priorytetem w tych czasach i rzeczywistości.

Dr hab. Wiesław Gdowicz kontynuuje i twórczo rozwija idee prof. Ryszarda Otręby dotyczące kształcenia przyszłych projektantów w zmienionych po upływie pół wieku realiach. W kierowanym przez niego Zakładzie Badań Wizualnych zostały wprowadzone metody badawcze i techniki odpowiadające współczesnym wyzwaniom. Oprócz rozszerzonych badań percepcji są to też takie obszary jak semantyka dotycząca określania znaczeń komunikatów wizualnych oraz interakcja obejmująca badania użyteczności interaktywnych obiektów (stron www, interfejsów, programów, aplikacji) oraz badania zachowań użytkowników. Dr hab. Wiesław Gdowicz jako główną ideę w kierowanym przez niego Zakładzie widzi dalsze rozwijanie metod badawczych pozwalających na stosowanie ich w projektowaniu. Praktyczną weryfikacją tych założeń jest dokładnie opisana w autoreferacie praca doktorska asystentki dr hab. Wiesława Gdowicza Marty Więckowskiej pt. „Badania w projektowaniu”. Efektem pracy doktorskiej jest zebranie i opracowanie metod badawczych oraz projekt narzędzia – aplikacji do przeprowadzenia badań użyteczności stron www, które mogą stanowić podstawę weryfikacji decyzji projektowych w zakresie experience design.

Równoległe z prowadzeniem Zakładu, pan dr hab. Wiesław Gdowicz brał udział w innych przedsięwzięciach o charakterze badawczym. Doświadczenia koordynatora wszystkich działań w ramach Design Silesia, skłoniły go do utworzenia programu Pracowni Komunikacji Społecznej na Wydziale Projektowym ASP Katowice. Program Pracowni jest realizowany na studiach magisterskich, jego celem jest rozwijanie zdolności studentów do samodzielnej oraz zespołowej pracy nad złożonymi zadaniami projektowymi związanymi zaspokajaniem potrzeb społecznych.

Wyzwaniem projektantów na początku XXI wieku nie jest już tworzenie coraz większej ilości produktów, ale społeczny wymiar projektowania – aktywizowanie i edukowanie lokalnych społeczności. Z długiego katalogu potrzeb społecznych na pierwszy plan wysuwają się takie jak: rewitalizacja wspólnych przestrzeni, podnoszenie jakości życia poprzez lepsze wykorzystanie terenów zielonych, opieka nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi i dziećmi, wymiana usług sąsiedzkich, służba zdrowia, transport, ochrona środowiska.

Niechęć do działań oddolnych, bardzo silna w wielu miejscach w Polsce jest smutną spuścizną panującego 44 lata w kraju systemu. Najpopularniejszym wyjaśnieniem każdego problemu jest przerzucanie winy na brak środków lub złe funkcjonowanie władz państwowych. Projektowanie społeczne staje się katalizatorem zmian takiego sposobu myślenia, chociaż nie jest jeszcze powszechne. W wielu przypadkach jest to aktywizowanie wybranej grupy społecznej za pomocą działań z pogranicza kultury i socjologii. Celem projektowania społecznego powinno być tworzenie obiektów, systemów czy usług wpływających na zmiany społeczne. Proces projektowy kończy się zwykle z dostarczeniem narzędzi lub instrukcji stworzonych z myślą o określonej grupie użytkowników i we współpracy z nimi.

Pan dr hab. Wiesław Gdowicz kierował jako koordynator w latach 2009-2013 zespołem Design Silesia ASP Katowice. Zrealizowano sześć projektów: Biuro Karier, Gadżet dla Śląska, Design w terenie, Warsztaty Projektowe których celem była integracja różnych środowisk studenckich, Fest Design, Galeria na lotnisku Katowice Pyrzowice. Chociaż często próby zaangażowania władz miasta czy gminy we wspólne inicjatywy, okazują się trudne zdarzają się też takie pozytywne przykłady jak projekt „Design w Terenie“ realizowany przez śląskie instytucje m.in. Urząd Marszałkowski w Katowicach, ASP oraz Zamek Cieszyn w ramach szerszego programu Design Silesia. W dokumentacji habilitacyjnej dr hab. Gdowicza znajdują się trzy publikacje obszernie dokumentujące warsztaty projektowe w Mstowie, Radlinie i dzielnicy Bytomia Obrbku w ramach tego projektu. Efektem tych warsztatów było wyszukanie i opisanie problemów i potrzeb lokalnych społeczności ale przede wszystkim propozycje bardzo konkretnych działań aktywizujących mieszkańców. Studenci uczestniczący w warsztatach zaproponowali takie działania jak: organizacja szlaku turystycznego, ekohotele w dawnych stodołach, ożywienie rynku i gminnego ośrodka kultury, wolontariat podwórkowy, festyn przedsiębiorczości czy też poprawa wizerunku miejsca poprzez identyfikację wizualną. Projekt „Design Silesia“ był dla dr hab. Wiesława Gdowicza poligonem doświadczalnym, wyniesione z niego doświadczenia są wykorzystywane i rozwijane w programie Pracowni Komunikacji Społecznej.

Projekty semestralne i dyplomy magisterskie realizowane w Pracowni Komunikacji Społecznej są próbą odpowiedzi na takie problemy jak brak kontaktu międzypokoleniowego (Gra Myszków), pomoc ludziom sprawującym opiekę nad chorymi osobami starszymi (Pochyleni), zachęcanie młodzieży do tworzenia własnych minispołeczności (Moje miejsce), czy projekt aktywizacji społeczności inspirowany sztuką ludową (Dizajn ze sznurka).

W dorobku dr hab. Wiesława Gdowicza poczesne miejsce zajmuje działalność publicystyczna. Są to prace z teorii znaku, obrazowania procesów myślowych i zagadnień przestrzeni abstrakcji oraz projektowania społecznego. Jest autorem kilkudziesięciu artykułów i tekstów publicystycznych oraz pięciu książek. Książka „Drzeworyt sztorcowy – zapomniana technika” była przedmiotem rozprawy doktorskiej, a książka „Model przestrzeni abstrakcji” rozprawy habilitacyjnej. Pan dr hab. Wiesław Gdowicz jest redaktorem naukowym wydawanego przez Katedrę Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach Biuletynu Sztuki Projektowania poświęconego głównie sprawom komunikacji wizualnej.

Konkluzja

W podsumowaniu, po zapoznaniu się z całokształtem bogatego i różnorodnego dorobku twórczego, artystycznego i projektowego oraz dydaktycznego i publicystycznego kandydata pragnę z całym przekonaniem stwierdzić, że spełnia on wymogi art. 26 Ustawy z dn. 14 marca 2003 r. w postępowaniu o nadanie tytułu profesora sztuki.

W związku z powyższym, wnoszę do Rady Wydziału Form Przemysłowych Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie o poparcie starań doktora habilitowanego Wiesława Gdowicz w tym względzie.

A handwritten signature in black ink, appearing to read "J. Hanys". The signature is written in a cursive, flowing style with a large initial 'J'.